

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา และเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งการบริหาร ประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจาก สมศ. ในรอบการประเมิน พ.ศ. 2553 จำนวนทั้งสิ้น 53 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ โรงเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินจาก สมศ. ในรอบการประเมิน พ.ศ. 2553 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 23 โรงเรียน การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้เชี่ยวชาญ และบุคคลทั่วไป ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 37 ข้อ แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน และด้านการปรับปรุงพัฒนา ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และได้นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบพิจารณาไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 11 คน จำนวน 33 คน ซึ่งผลการตรวจสอบได้เครื่องมือที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .45 ถึง .89 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 จากนั้นจึงนำเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 23 โรงเรียน จำนวน

253 คน โดยศึกษาตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยได้นำส่ง และขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 253 ฉบับ และเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25 ถึง .73 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อใช้สัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูเชี่ยวชาญ และบุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS for Windows) และทำการแปลผลนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปสาระสำคัญของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการปรับปรุงพัฒนา ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) ด้านการเตรียมความพร้อม และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านและรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรที่ต้องใช้ในการศึกษาค้นคว้า ไม่ครอบคลุม และการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจ ในหลักสูตรสถานศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษา ไม่ชัดเจน ตามลำดับ

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ งบประมาณในการจัดทำหลักสูตร ไม่เพียงพอ บุคลากรทางการศึกษา ขาดทักษะในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ และการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดความหลากหลาย ตามลำดับ

1.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ หลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้สถานศึกษาปรับเปลี่ยนไม่ทัน สถานศึกษาขาดการสำรวจความพร้อม ความต้องการและสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษา ไม่สามารถเสริมสร้าง ทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีได้ ตามลำดับ

1.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ นักเรียนมีมาก ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ได้ผล การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจไม่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาขาดเครื่องมือและวิธีการในการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และการกำหนดแนวทางและวิธีการประเมินการอ่าน ถักวิเคราะห์ และเขียน ไม่ชัดเจน และไม่เป็นระบบ ตามลำดับ

1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร และงานวิชาการ อย่างต่อเนื่อง ผู้นิเทศขาดความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการนิเทศ และผู้รับการนิเทศไม่ได้รับการแจ้งผลการนิเทศ ตามลำดับ

1.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การรายงานผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องน้อยเกินไป การประเมินผลการใช้หลักสูตร ขาดความต่อเนื่อง และผู้ประเมินขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง ตามลำดับ

1.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร สถานศึกษาขาดการระดมความคิดในการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และสถานศึกษาขาดการนำผลจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม มาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งการบริหาร ประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปสาระสำคัญของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งการบริหาร พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม ตำแหน่งการบริหาร วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.1.1 ด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษากับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้อำนวยการสถานศึกษากับหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองผู้อำนวยการสถานศึกษากับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และรองผู้อำนวยการสถานศึกษากับหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา น้อยกว่า รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษากับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร

2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามประเภท สถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการดำเนินการ บริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ตามประเภทสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.2.1 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร กับ โรงเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนต้นแบบมีความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา น้อยกว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

2.2.2 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบกับ โรงเรียน ที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรกับโรงเรียน ที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนต้นแบบ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา น้อยกว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่เริ่ม ใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.3 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรกับโรงเรียน ที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนต้นแบบมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา น้อยกว่าโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่เริ่มใช้ หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2.4 ด้านการปรับปรุงพัฒนา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนต้นแบบกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร โรงเรียนต้นแบบ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา น้อยกว่าโรงเรียน

ที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อม และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการ บริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการสรุปผลการ ดำเนินงาน และด้านการปรับปรุงพัฒนา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.3.1 ด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียน ขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.2 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา น้อยกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดังนี้

3.1 ด้านการเตรียมความพร้อม สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ชุมชน และข้อมูลดำเนินงานให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง และพร้อมในการนำไปใช้ โดยมีบุคลากรที่รับผิดชอบ คู่มือโดยตรง ซึ่งบุคลากรดังกล่าว จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี รวมถึงการสนับสนุนในการสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรรัก และเห็นความสำคัญของสถานศึกษา และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตลอดเวลา

3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการระดมทรัพยากรทั้งของสถานศึกษา และชุมชนมาใช้ให้คุ้มค่าเต็มศักยภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

3.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจ กับบุคลากรทางการศึกษาให้พัฒนาตนเอง และวางแผนร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดความหลากหลาย และตรงกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาและการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เข้ามาจัดการศึกษา รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรวางแผนร่วมกัน กำหนดนโยบายให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยจัดประชุมสัมมนา สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรทางการศึกษา

3.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษาควรจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศการบริหารหลักสูตรภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะ ซึ่งผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แก่ผู้รับการนิเทศได้ตลอดเวลา

3.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน สถานศึกษาควรจัดทำโครงการประเมินผล การใช้หลักสูตรร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา และให้แต่ละภาคเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร และรายงานผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

3.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนา ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำแผนงาน หรือ โครงการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยเน้นการนำผลจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และชุมชน มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออก มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออก พบว่า โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการอบรม ประชุม และสัมมนา เกี่ยวกับวิธีการ และแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มาเป็น ระยะเวลาหนึ่ง แต่ยังคงขาดความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการดำเนินการ เนื่องจากการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องอาศัยความรู้ และความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดี รวมทั้ง ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โรงเรียนในการบริหารจัดการ จึงจะสามารถบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งโรงเรียนบางแห่ง ยังไม่ได้พัฒนา บุคลากรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะผู้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วจึงนำมาขยายผลให้กับ บุคลากรคนอื่น ๆ ในโรงเรียนได้ทราบ อาจก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน และไม่ชัดเจน ในบางประเด็น สร้างความไม่มั่นใจให้กับบุคลากรในโรงเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาติ กะไชยวงษ์ (2546 อ้างถึงใน วีระวัฒน์ เพ็ชรฉกรรจ์, 2549, หน้า 119) ได้ศึกษาปัญหา การบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตราด พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตราด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีสิทธิ์ เวชประสิทธิ์ (2552, หน้า 284) ได้ศึกษา ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผู้นำหลักสูตร ไปใช้ ยังคงขาดประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงาน ประถมศึกษา จังหวัดระยอง ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา เนื่องจากที่ผ่านมาโรงเรียนยังไม่เคยจัดทำหลักสูตรขึ้นใช้เอง ประกอบกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่สามารถ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ จึงทำให้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียง
อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล
ในภาคตะวันออกเฉียง ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้
ความเข้าใจ ในการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขาดวิสัยทัศน์
ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีจำนวนน้อยที่จะเข้าใจหลักการ และวิธีการที่จะบริหารจัดการหลักสูตร
ประกอบกับช่วงเวลาในการเตรียมการน้อย เมื่อเกิดปัญหาขาดผู้รู้ ที่จะชี้แนะ และให้ความกระจ่าง
จึงทำให้ประสบปัญหามากขึ้น เช่นเดียวกับแนวความคิดของ ช่าง บัวศรี (2542, หน้า 305)
ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรใหม่เข้ามาแทนที่หลักสูตรเดิม จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ก็ต่อเมื่อ
มีการเตรียมการที่จำเป็นอย่างหนึ่ง คือ การเตรียมบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 7) ได้กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการ
บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาว่า ต้องสร้างความตระหนักให้แก่บุคคล ซึ่งประกอบด้วย
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เห็น
ความสำคัญต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร และความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกัน
ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยการพัฒนากุศลกรของสถานศึกษาให้มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับ
ผู้ปกครอง นักเรียน หน่วยงาน องค์กร ในชุมชนทุกฝ่าย ได้รับทราบ และขอความร่วมมือ
ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมนึก สามาตุ่ม (2547, หน้า 69) ได้ศึกษาถึงปัญหาการพัฒนา
หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า
โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เฟื่องศรีโคตร (2547,
หน้า 71) ได้ศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเตรียมความพร้อม
ของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษามานั้น ไม่ได้ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรียนรู้เพียงแต่หลักการปฏิบัติ แต่ไม่ได้ลงมือ
ปฏิบัติจริง เมื่อมีการปฏิบัติจริงเกิดขึ้น จึงเกิดความไม่เข้าใจในวิธี และกระบวนการจัดทำหลักสูตร

เช่น การกำหนดแนวทาง หรือแนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การกำหนดสัดส่วนเวลาเรียน การจัดทำแผนการเรียนรู้ หรือแม้กระทั่งการจัดทำสื่อการเรียน การสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ เมืองศิริ (2546, หน้า 68) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการนิเทศ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พรพินิจ เสืออ่วม (2545, หน้า 81) ได้ศึกษาปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน นำร่องการใช้หลักสูตร ในสังกัดสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูป การศึกษาชลบุรี พบว่า ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง และพบว่า ปัญหาด้านการออกแบบการเรียนรู้ มีปัญหาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีกระบวนการ และวิธีการ ที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ และความสามารถของผู้เรียนด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า งบประมาณ ในการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องมีการ ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งทางด้านสร้างสื่อการเรียน การสอน การส่งบุคลากร ไปอบรมทางด้านจัดทำหลักสูตร เนื่องมาจากบุคลากรทางการศึกษา บางส่วน ไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรมาก่อน เป็นเหตุทำให้ไม่สามารถ ดำเนินการจัดทำหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสิทธิภาพเพียงพอในการจัดทำหลักสูตร ซึ่งรวมถึงผู้บริหาร โรงเรียนบางแห่ง ยังไม่สร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ทำให้ ประสบปัญหาการระดมทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับ มลชิตา ธนะสิทธิ์ (2539, หน้า 187-191 อ้างถึงใน สำเร็จ หินโน, 2548, หน้า 67) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและปัญหา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของ โรงเรียนประถมศึกษา ในโครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยภูมิปัญญาชาวบ้าน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ขาดแคลนในด้านงบประมาณในการจัดทำหลักสูตร เนื่องมาจาก ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของโครงการ และสอดคล้องกับ สำเร็จ หินโน (2548, หน้า 70) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณน้อย จึงมีผลทำให้ขาดแคลนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขาดความพร้อม ด้านบุคลากร ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อม มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัด

การเรียนการสอน หรือมีงบประมาณจัดสรรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามาก จึงทำให้มีตัวเลือกในการคัดสรร คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรที่มีความรู้ และมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ พันธ์ หันนาคินทร์ (2529, หน้า 174 อ้างถึงใน สำเร็จ หิน โน, 2548, หน้า 67) กล่าวว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ มีทรัพยากรการบริหารงานมาก มีบุคลากรที่เก่ง มีความรู้ดี มีเงินงบประมาณเพียงพอในการบริหารจัดการ ส่วน โรงเรียนขนาดเล็ก มีทรัพยากรการบริหารน้อย ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ ข่อมมีอุปสรรคในการบริหารงาน สอดคล้องกับ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2539, หน้า 98-112 อ้างถึงใน สำเร็จ หิน โน, 2548, หน้า 67) ได้กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตร และสนองความต้องการของท้องถิ่น ความพร้อมในเรื่องงบประมาณเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริม ให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ

1.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาขาดการสำรวจความพร้อม ความต้องการ และสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ และกับปัญหาของผู้เรียน จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง ซึ่งถ้าขาดความตระหนัก และขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับความถนัด และความเข้าใจของผู้เรียน ต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมมาก ประกอบกับครูมีภาระงาน และการสอนมาก จึงทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ (2546, หน้า 158 อ้างถึงใน กัลยรัตน์ ทัดชนภทร, 2549, หน้า 77) ได้วิจัยติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 12 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนการจัดทำหลักสูตร การศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดระยอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, บทคัดย่อ) ได้พบปัญหาในการดำเนินงาน การติดตาม และประเมินผลการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาไม่ชัดเจน บุคลากรมีภาระงานมาก โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศ ทำให้การนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบ ปัญหา อีกส่วนหนึ่ง อาจเนื่องมาจาก การปรับปรุงบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้

และบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า หลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้สถานศึกษา ปรับเปลี่ยนไม่ทัน ทั้งนี้เนื่องจาก การวัดและประเมินผลในปัจจุบันได้มีแนวทางและวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งผู้บริหาร และครูอาจจะขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เนื่องจากผู้บริหารและครูยังมีการใช้การวัดผลและประเมินผลที่ใช้ในหลักสูตรเดิม ๆ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงระบบหรืออาจเนื่องจาก โรงเรียนแต่ละแห่ง มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นของตนเอง ซึ่งการจัดหลักสูตรของแต่ละโรงเรียนในแต่ละระดับชั้น อาจสลับสว่สเรียนรู้อะไร และเรียนไม่เหมือนกัน เมื่อมีนักเรียนโอนย้ายสถานศึกษา จึงเกิดปัญหาในการเทียบโอน (ศุภงค์ ศรีศาลา, 2554, หน้า 106) สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้สรุปการดำเนินงานวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่ไม่เป็นระบบไว้ว่า จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 1) ได้กล่าวไว้ในการสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นปัญหาของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมามีว่า จากการวิจัยการวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลกระทบต่อปัญหาการจัดเอกสารหลักฐานทางการศึกษา และการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสน่ห์ บุญชู (2547) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในฝันกรณีศึกษาโรงเรียนอังกะพอง จังหวัดตราด พบว่า การปฏิบัติในด้านการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล แนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การปฏิบัติในการประเมินผลช่วงชั้น และการนำผลการวัดและประเมินผล มาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน พบว่า ยังไม่มีเกณฑ์การผ่านช่วงชั้น และเอกสารแบบ ปพ. ต่าง ๆ ที่โรงเรียนออกแบบ ยังไม่สอดคล้องกับระเบียบ และแนวปฏิบัติที่โรงเรียนได้วางไว้ รวมทั้งการวิเคราะห์ปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลยังไม่มี การปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ ในแนวปฏิบัติ

1.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูบางส่วนยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลาย และไม่สอดคล้องกับความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญทิมา เชื้อมจิต (2539, บทคัดย่อ อ้างถึงใน กัลยรัตน์ ทัดชนภาธร, 2549, หน้า 79) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรมัธยมศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัญหาที่พบในการบริหารหลักสูตร คือ ครูไม่นำแผนการสอนไปใช้หรือสอนโดยไม่มีแผน และใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ครูผู้สอน

จะต้องมีการเตรียมการจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้เอื้อกับผู้เรียน โดยทำความเข้าใจกับ จุดมุ่งหมายในรายวิชาที่สอน เพื่อจะได้ทราบที่กำลังสอนอะไร ซึ่งสอดคล้องกับ อารมณ์ ใจที่ยัง (2540, หน้า 75) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วม ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง คือ ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ส่วนครูเป็นผู้ ประสานงาน ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียนต้องการ ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม และเป็นผู้สรุปประเด็นสำคัญ การเรียนการสอนดำเนินไป โดยการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ในทำนองเดียวกัน ครูผู้สอนก็ต้องเลือกเทคนิค และวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน เนื้อหา เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ วางแผนไว้ สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2544, หน้า 40 อ้างถึงใน ภัทรพงษ์ วรรณกุล, 2554, หน้า 89-90) ได้เสนอไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ครูควรจะต้องมีการ วางแผนเพื่อสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตลอดจนนำแผนการสอนที่ได้ออกแบบไว้อย่างดีแล้วไปใช้ ซึ่งครูต้องปรับเปลี่ยน บทบาทจากที่เคยเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เตรียมมา เป็นไปตาม จุดประสงค์ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า นักเรียนมีมาก ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ได้ผล ทั้งนี้เนื่องจาก การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ยังไม่หลากหลาย สถานศึกษาไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ เหมาะกับวัย และวุฒิภาวะ รวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้ รวมทั้ง ยังขาดแคลนครูที่ต้องรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรพงษ์ วรรณกุล (2554, หน้า 88) พบว่า ครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทให้สอดคล้องกับแนวทางในการ ปฏิรูปการเรียนรู้ จากเดิมจัดการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ สอนให้ท่องจำ เรียน โดยการทำตามแบบอย่างที่คุณกำหนด เปลี่ยนมาเป็นการจัดการเรียนรู้ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ และแสวงหาความรู้ ได้ด้วยตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2543 อ้างถึงใน ภัทรพงษ์ วรรณกุล, 2554, หน้า 88) ได้อธิบายไว้ว่า หัวใจ ของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ และหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูป จากการศึกษาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดมนุษย์ หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือเรียกว่า ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อครูทราบว่าผู้เรียน ถนัด สนใจในสิ่งไหน จึงเป็นเรื่องง่ายที่จะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรม ได้ตรงกับความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น ทำให้ผลของกิจกรรมนั้น ๆ มีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

1.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก การนิเทศเป็นการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างผู้บริหารกับครู ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน และเมื่อมีการนิเทศภายใน โรงเรียนแล้ว บุคลากรภายในโรงเรียน จะได้รับความรู้ และมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งจากการค้นพบของ ศิริชัย อนันต์ผล (2535, หน้า 252 อ้างถึงใน กัลยรัตน์ ทัดชนาธร, 2549, หน้า 79) พบว่า ปัญหาในการดำเนินการ จัดทำนิเทศ ยังหาวิธีที่เหมาะสมไม่ได้ โรงเรียนยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถ ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการนิเทศในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ฟรานเซท (อ้างถึงใน กัลยรัตน์ ทัดชนาธร, 2549, หน้า 36) กล่าวว่า การนิเทศจะให้ผลอย่างสูงสุดในการปรับปรุง การเรียนการสอนก็ต่อเมื่อ การนิเทศนั้นได้ให้ความสำคัญแก่วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และตั้งอยู่บนจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ซึ่งได้พิจารณาตกลงร่วมกัน โดยคณะครู และศึกษานิเทศ สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545, หน้า 27) ได้เสนอแนะตัวชี้สภาพความสำเร็จในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา คือ มีคณะกรรมการนิเทศ ภายในสถานศึกษา มีแผนงาน โครงการนิเทศกำกับ ติดตามในสถานศึกษา มีเอกสารหลักฐาน การดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรที่เป็นปัจจุบัน และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล จึงจะทำให้การนิเทศในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการ หลักสูตร และงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศ ไม่เห็นความสำคัญของผลการนิเทศ อันเนื่องมาจากผู้นิเทศ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และยังขาดประสบการณ์ในการนิเทศ ทำให้ผู้รับการนิเทศ ไม่เชื่อถือ ทำให้ไม่ยอมรับคำแนะนำ จากผู้นิเทศ และจึงทำให้ผู้รับการนิเทศไม่ได้นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศไปปรับปรุง และพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตร และงานวิชาการ อย่างต่อเนื่องได้ ฟรานเซท (อ้างถึงใน กัลยรัตน์ ทัดชนาธร, 2549, หน้า 36) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา จะมีความหมายสำหรับครู ก็ต่อเมื่อ การนิเทศนั้น แสดงให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้อง และมีผลต่อผู้รับการนิเทศโดยตรง การนิเทศการศึกษาที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ในการช่วยเหลือครู และจะต้องทำให้ครูรู้ว่า จะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงานเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ การนิเทศที่ได้ผล ควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา และช่วยให้ ผู้ร่วมงาน ได้ศึกษาปัญหา ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน และกิจกรรมการนิเทศที่ผู้บริหารสามารถกระทำได้นั้นมีหลายประการ ผู้บริหารอาจจะเลือกจัด ให้เหมาะสมกับการแก้ปัญหากิจกรรมของการนิเทศภายใน ได้แก่ การประชุม การฝึกอบรม

การประชุมปฏิบัติการ การจัดปายนิเทศ การจัดมุมหนังสือ การให้คำปรึกษาแนะนำ การสาธิต การสอน การไปเยี่ยมชม โรงเรียนอื่น การจัดนิทรรศการ การศึกษาดูงาน การสัมภาษณ์ การสังเกต การสอน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุธา พงศ์ถาวรภิญโญ (2546) ได้ศึกษาผลการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนาร่อง โรงเรียนเครือข่าย และโรงเรียน ใช้หลักสูตรปี 46 ในปีการศึกษา 2546 พบว่า สถานศึกษาขาดผู้นิเทศที่มีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตร การนิเทศของสถานศึกษายังไม่เป็นระบบ และต่อเนื่องเท่าที่ควร เมื่อผู้นิเทศ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ชัดเจน หรือมีความรู้ไม่เพียงพอที่จะให้คำแนะนำ ตลอดจนผู้นิเทศ ภายนอกให้คำปรึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ ไม่สม่ำเสมอ และไม่ต่อเนื่อง จึงมีผลทำให้ สถานศึกษาประสบปัญหาด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และต้องการ ได้รับการนิเทศ ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

1.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรทางการศึกษา ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้ประเมินยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ถูกต้อง จึงทำให้ไม่สามารถสรุปผล การดำเนินงานได้ กรมวิชาการ (2545) กล่าวว่า ในการสรุปผลการดำเนินงาน สถานศึกษาจะต้อง ดำเนินการประเมินผล การใช้หลักสูตร สรุปผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตร และจัดทำรายงานประเมินผล เพื่อเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ให้ผู้เกี่ยวข้อง และสาธารณชนรับทราบ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่อง ที่พบ ในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ควรใช้หลักสูตรต่อไป หรือควร ปรับปรุงพัฒนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อยกเลิกการใช้หลักสูตร เมื่อสถานศึกษา ไม่สามารถสรุปผล การดำเนินงานได้ จึงทำให้สถานศึกษาไม่ทราบถึงข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ทำให้การประเมินหลักสูตร ไม่สำเร็จตามเวลาที่กำหนด ข้อมูลล่าช้าไม่ทันต่อการนำมาปรับปรุงหลักสูตรต่อไปได้ และจากการ วิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า การรายงานผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้แก่บุคลากร ที่เกี่ยวข้องน้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร ไม่ให้ความสำคัญ กับการรายงานผลการดำเนินการ เพราะเห็นว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่สามารถร่วมแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตรได้ และการประเมินผลหลักสูตร มักไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ผู้ที่มีหน้าที่ในการประเมินหลักสูตรขาดความละเอียดรอบคอบ ในการประเมินผล การประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องจึงล่าช้า และน้อยจนเกินไป ทำให้ เกิดความไม่น่าเชื่อถือ ดังนั้น การสรุปผลการดำเนินงานที่ดี จะต้องมีการรายงานผล และการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

ในด้านคุณภาพของหลักสูตร และยังก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความร่วมมือในการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้จากท้องถิ่นของตน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนกับชีวิตจริง มีการส่งเสริมให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 วรรคที่ 2) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชา พงศ์ถาวรวิญญู (2546, หน้า 157) ซึ่งได้ติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 12 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรอย่างแท้จริง สถานศึกษาขาดการระดมความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา ในการวางแผนปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ขาดผู้รับผิดชอบในการติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยตรง จึงมีปัญหาในการนำผลการประเมิน ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงหลักสูตร นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรยังไม่ชัดเจน และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบอีกว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตำราญ หาญประเสริฐ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัญหาเกิดจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขาดความรู้ และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ทราบขอบข่ายหน้าที่ของตน สถานศึกษาไม่สามารถคัดเลือกกรรมการที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา เข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการพัฒนาบริหารจัดการหลักสูตร เพราะเป็นผู้ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรจากภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้ง เป็นผู้กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา ถ้าคณะกรรมการสถานศึกษา

ไม่ให้ความสำคัญในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร จึงทำให้หลักสูตรขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งการบริหาร ประเภทสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1 ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร

สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามตำแหน่งการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ตำแหน่งต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาน้อยกว่า รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่การบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมทั้งระบบ ซึ่งผู้บริหารไม่ได้ลงไปเกี่ยวข้องกับปฏิบัติ มากเหมือนกับตำแหน่งอื่น เพราะรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องทำหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบ ซึ่งเป็นหน้าที่ในส่วนของการดำเนินการ จึงทำให้พบรายละเอียด และปัญหาต่าง ๆ จากการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปใช้ ทำให้มีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา จึงพบปัญหาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามากกว่า ซึ่งผู้บริหาร และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจมีความคิดเห็นเหมือนกัน หรือต่างกันได้ก็ตามบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย สุขผึ้ง (2547) ได้ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำค้าง โตจินดา (2549) ซึ่งศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มพานทอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2
 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหาร และครู มีปัญหาการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร
 สถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา
 สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามประเภทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนต้นแบบ
 โรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553
 พบว่า ประเภทสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล
 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนต้นแบบ มีความ
 คิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ น้อยกว่า
 โรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร และโรงเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตร ปีการศึกษา 2553
 ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนต้นแบบ เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาล ที่ได้รับคัดเลือกจากกรมส่งเสริม
 การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 เป็นโรงเรียนชั้นนำ และเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และผ่าน
 หลักเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
 ในระดับดีมาก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านการจัดสรร
 งบประมาณจากทางราชการ และการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรภายนอก ซึ่งเพียงพอต่อการ
 บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เช่น การใช้ทรัพยากร และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษา
 มาประยุกต์ใช้ในทางการบริหาร ได้อย่างเหมาะสม ทันสมัย และมีความสามารถในการนำศาสตร์
 วิชาชีพ และวิทยาการใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 จึงส่งผลให้การดำเนินการต่าง ๆ มีคุณภาพ จึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ
 ส่วนโรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร เป็นโรงเรียนที่มีความสนใจจะสมัครเข้าร่วม
 และเป็นโรงเรียนที่ผ่านหลักเกณฑ์การประเมินของ สมศ. ในระดับดี และเป็นโรงเรียนนำร่อง
 คู่ขนานกับโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนที่เริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในปีการศึกษา
 2553 คือ โรงเรียนที่เพิ่งเริ่มดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ในปีการศึกษา 2553
 โรงเรียนดังกล่าว อาจมีความพร้อมในปัจจัยต่าง ๆ น้อยกว่าโรงเรียนต้นแบบ ซึ่งอาจได้รับการ
 สนับสนุนจากภาครัฐ และชุมชนไม่เพียงพอเหมือนโรงเรียนต้นแบบ ทำให้การดำเนินการบริหาร

จัดการหลักสูตรเกือบทุก ๆ ด้าน เกิดปัญหามากกว่าโรงเรียนต้นแบบ ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก ก็จะมีงบประมาณที่ได้รับมากขึ้นตามไปด้วย จากการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Planning Based Budgeting: PBB) ซึ่งภาระการจัดสรรงบประมาณเป็นวงเงินรวม เป็นลักษณะเงินอุดหนุน ทำให้สถานศึกษามีอิสระมากขึ้นในการบริหารงานงบประมาณ และทรัพยากรต่าง ๆ ดังนั้น โรงเรียนต้นแบบจึงมีโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้มากกว่า ซึ่งตรงกับผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดี จะมีสัดส่วนงบประมาณที่น้อยลงหลั่นกันตามขนาดของสถานศึกษา คือ ในกลุ่มสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จะมีสัดส่วนของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี มากที่สุด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรศักดิ์ สุจิรานุธรรม (2547) ได้ศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 พบว่า ระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2 จำแนกตามประเภทโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนประถมศึกษา มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ที่ได้รับจากทางราชการ และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากองค์กรภายนอก จึงทำให้ขาดความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่สอน

2.3 ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ น้อยกว่า โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้าน และอาจเป็นเพราะ โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่ความพร้อมมาก่อน และได้รับการสนับสนุนทางด้านการเงิน

ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ จากภาครัฐ และชุมชน ตลอดจนเงินนอกงบประมาณ อีกทั้งยังมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเป็นจำนวนมาก มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการในองค์กร ได้อย่างดี ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก อาจได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ หรือชุมชนไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เกิดปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา วิทยานุกรณ์ (2545) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ เนินสุวรรณ (2543, หน้า 79 อ้างถึงใน ศุภงค์ ศรีศาลา, 2554, หน้า 110) ซึ่งพบว่า ปัญหาด้านการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนประถมขนาดเล็ก มีความเสียเปรียบในด้านการจัดสรรทรัพยากร ทำให้การจัดการศึกษาอันเป็นผลให้เกิดคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จะมีบุคลากร และมีรายได้สนับสนุนการจัดการสอนของครูได้เพียงพอจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคุณภาพ และสอดคล้องกับ ชัยพจน์ รังงาม (2545, หน้า 114-115) ซึ่งได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า ในด้านการเตรียมบุคลากรของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีรายการที่ปฏิบัติสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านบุคลากร และมีการจัดระบบงานให้กับบุคลากร ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีตัวเลือกในการคัดสรรคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ได้อย่างเหมาะสมมากกว่า จึงทำให้มีปัญหาด้านการจัดทำหลักสูตรน้อยกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดังนี้

3.1 ด้านการเตรียมความพร้อม สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ชุมชน และข้อมูลดำเนินงานให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง และพร้อมในการนำไปใช้ โดยมีบุคลากรที่รับผิดชอบ คู่มือโดยตรง ซึ่งบุคลากรดังกล่าว จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาเป็นอย่างดี รวมถึงการสนับสนุนในการสร้างเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรรัก และเห็นความสำคัญของสถานศึกษา และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจาก การสร้างความตระหนักให้บุคลากรทางการศึกษา ได้เห็นความสำคัญ และร่วมมือกัน ในการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นบทบาทหน้าที่หลักของการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ เขตการศึกษา 5 (2543) ได้ศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการบริหารจัดการ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

3.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการระดมทรัพยากรทั้งของสถานศึกษา และชุมชนมาใช้ให้คุ้มค่าเต็มศักยภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจาก การให้ความรู้ ความเข้าใจ กับบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นสิ่งที่จำเป็น อย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณี ศิริวัฒน์ (2545) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน การศึกษาเมืองพัทยา ได้ดำเนินการบริหารหลักสูตร โดยการเตรียมบุคลากร ด้วยวิธีการประชุม ชี้แจง การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน เพื่อช่วยให้บุคลากรของโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตร และสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ได้อย่างเข้าใจ ในสาระสำคัญของหลักสูตร รวมถึงการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า

3.3 ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจ กับบุคลากรทางการศึกษาให้พัฒนาตนเอง และวางแผนร่วมกัน ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เกิดความหลากหลาย และตรงกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนา และการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาจัดการศึกษา รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสูตรเป็นสิ่งที่ต้องมีการวางแผน ล่วงหน้าก่อนนำไปใช้ โดยจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย และจุดประสงค์ที่แน่นอน ว่าต้องการให้ เกิดผลอย่างไรแก่ผู้เรียน ซึ่งในการออกแบบสื่อการเรียนการสอน ผู้ออกแบบต้องคำนึงถึงพัฒนาการ

ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545) ได้อธิบายถึงการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตร สถานศึกษา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยใช้สื่อการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน และผู้สอนสามารถจัดทำ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.4 ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรวางแผนร่วมกัน กำหนดนโยบายให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยจัดประชุมสัมมนา สร้างความ เข้าใจให้กับบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก การสร้างวิสัยทัศน์ และการกำหนดนโยบาย ร่วมกัน เป็นการมองเห็นภาพขององค์กรในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545) ตามนโยบายของกรมวิชาการ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึง ประสงค์นั้น ต้องกำหนดวิสัยทัศน์ เป็นเจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ อนาคตที่ พึงประสงค์เป็นการคิด ไปข้างหน้า โดยกำหนดภารกิจ แสดงวิธีการดำเนินการของสถานศึกษา เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ และนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติต่อไป

3.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สถานศึกษาควรจัดทำแผนงาน โครงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศการบริหารหลักสูตรภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ซึ่งผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความน่าเชื่อถือ และสามารถให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ แก่ผู้รับการนิเทศได้ตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจาก การนิเทศ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร กับครู ในการที่จะปรับปรุงพัฒนาการจัดทำหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของ ผู้เรียน เมื่อมีการนิเทศภายในโรงเรียน บุคลากรทางการศึกษาจะได้รับความรู้ และมีความเข้าใจ ถึงปัญหาในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริชัย อนันต์ผล (2535, หน้า 252) พบว่า การจัดทำนิเทศในสถานศึกษายังขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการ ดำเนินการ บางสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนิเทศน้อย บุคลากรทางการศึกษาไม่เข้าใจ ความหมาย และวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการนิเทศ

3.6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน สถานศึกษาควรจัดทำโครงการประเมินผล การใช้หลักสูตรร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา และให้แต่ละภาคเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตร และรายงานผล การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากร ทางการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาจึงควรให้ความรู้แก่บุคลากรทางการศึกษา และร่วมมือกับชุมชนในการทำแผน

การดำเนินงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสิทธิ์ เวชประสิทธิ์ (2552) พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในการสรุปผลการดำเนินการ สถานศึกษาจึงควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแก่บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และควรพัฒนาการรายงานผลข้อมูลสารสนเทศที่แสดงการพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้ง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

3.7 ด้านการปรับปรุงพัฒนา ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำแผนงาน หรือโครงการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยเน้นการนำผลจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และชุมชน มาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจาก การสร้างแผนงาน หรือโครงการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ทำให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สจค์ อุทรานันท์ (2532, หน้า 16) กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแผนการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจในเรื่อง หลักสูตร และการเรียนการสอน ทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียน และครู เพราะเป็นส่วนช่วยให้ครูมีทิศทางที่เป็นสิ่งกำหนดในการจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับ วัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการเตรียมความพร้อม สถานศึกษาควรตระหนักในการดำเนินการแต่งตั้ง คณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นอย่างดี หรือสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างแท้จริง
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอ กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อาจจะดำเนินการขอจากหน่วยงานของรัฐ หรือขอความช่วยเหลือจากชุมชน เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีคุณภาพ เพราะความ

พร้อมในเรื่องงบประมาณ เป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริม ให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ

3. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ควรศึกษาหลักเกณฑ์การวัดผล และประเมินผล รวมถึงทำความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การวัดผล และประเมินผลในสถานศึกษามีมาตรฐาน และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามที่หลักสูตรกำหนด

4. ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) ควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการ และความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียน และเลือกทำ กิจกรรมที่หลากหลาย และควรเพิ่มจำนวนครูที่ต้องรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ให้เหมาะสมกับ จำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในสถานศึกษา

5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ผู้บริหารนิเทศควรให้ความสำคัญในผล ของการนิเทศ การนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรแสดงเป้าหมาย หรือผลลัพธ์ที่ชัดเจนของการนิเทศ โดยต้องแสดงให้เห็นบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่า สิ่งที่นิเทศ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้อง และมีผลต่อผู้รับการ นิเทศโดยตรง และจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

6. ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร หรือรายงานผล การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข สิ่งบกพร่อง ที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตรร่วมกัน

7. ด้านการปรับปรุงพัฒนา สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้กับคณะกรรมการ สถานศึกษา ให้เห็นความสำคัญในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยการกระตุ้นให้คณะกรรมการสถานศึกษา ศึกษาสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาครู เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ในเรื่องการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาครู ให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มขึ้น

3. ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา